

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΤΑΣΕΙΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------	--------

Η «επόμενη ημέρα» ίσως φέρει και νέα μέτρα

Αν η απόφαση που θα πάρουν οι ηγέτες της Ευρωζώνης δεν ικανοποιήσει τις αγορές

Του ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ

Εξαιρετικά κρίσιμη για την Ευρωζώνη αλλά και για την Ελλάδα είναι η Σύνοδος Κορυφής στις 24 και 25 Μαρτίου, γιατί από τις αποφάσεις της θα εξαρτηθεί εν μέρει η επιστροφή της χώρας στις αγορές.

Όστόσο, όποια κι αν είναι η απόφαση των ηγετών της Ευρωζώνης, αυτό που δεν πρόκειται να αλλάξει είναι η υποχρέωση της Ελλάδας να εφαρμόσει κατά γράμμα το Μνημόνιο. Ενδεχομένως μάλιστα να πρέπει να κάνει πιο αποφασιστικές κινήσεις, εάν η Ευρωζώνη συμφωνήσει σε ένα μη ικανοποιητικό για τις αγορές πακέτο μέτρων. Δεν είναι τυχαίο ότι ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος, κ. Γιώργος Προβόπουλος, στην έκθεσή του για τη Νομισματική Πολιτική συστήνει στην κυβέρνηση να υιοθετήσει πιο φιλόδοξους στόχους από αυτούς που προβλέπει το Μνημόνιο σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή και τις διαρθρωτικές αλλαγές. Έτσι κι αλλιώς, με βάση το χρονοδιάγραμμα του επι-

Θεωρείται πολύ πιθανό να πέσει και πάλι στο τραπέζι η πρόταση για απολύσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

καιροποιημένου Μνημονίου, έως το τέλος Μαρτίου, η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να αποφασίσει και να παρουσιάσει επιπλέον μέτρα 1,8 δισ. ευρώ προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος για το φετινό έλλειμμα και 23 δισ. ευρώ για τον περίοδο 2012-2015.

Εάν η απόφαση που θα πάρουν οι ηγέτες της Ευρωζώνης δεν ικανοποιήσει τις αγορές, είναι δεδομένο ότι οι πιέσεις των τρέκας θα ενισχυθούν. Η αυστηρή κριτική που ασκείται στην έκθεση αξιολόγησης της Κομισιόν για καθυστερήσεις, παλινωδίες και εκπώσεις στις διαρθρωτικές αλλαγές, είναι κατά την εκτίμηση κυβερνητικών αξιωματούχων μήνυμα εν όψει της επόμενης δόσης. Δεδομένου, μάλιστα, ότι οι εύκολες λύσεις έχουν εξαντληθεί, θεωρείται πλέον πολύ πιθανό να πέσει και πάλι στο τραπέζι η πρόταση για απολύσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Όπως παραδέχεται κορυφαίο στέλεχος του οικονομικού επιτελείου, οι πιθανότητες να πάρει η χώρα μας, σε αυτή τη φάση κάτι περισσότερο από την επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής των 110 δισ. ευρώ είναι περιορισμένες. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται και θα κορυφωθούν αυτή την εβδομάδα, εν όψει της έκτακτης Συνόδου Κορυφής της 11ης Μαρτίου. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κ. Χέρμαν Βαν Ρομπιέ συνεχίζει τις διμερείς επαφές, ενώ την Τετάρτη, την Πέμπτη και την Παρασκευή θα συνεδριάζει συνεχώς η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Επιτροπή (που προετοιμάζει τα Eurogroup). Ωστόσο, οι προσδοκίες είναι περιορισμένες. Ακόμη και η μείωση του επιτοκίου συναντά ισχυρές αντιστάσεις, ενώ η δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) και του μόνιμου μηχανισμού διάσωσης (ESM) να αγοράζουν ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά μοιάζει αυτή τη στιγμή απίθανη, λόγω των αντιρρήσεων που διατυπώνουν κυρίως η Γερμανία, η Φινλανδία και η Ολλανδία. «Όλες οι κυβερνήσεις καταλαβαίνουν ότι πρέπει να κάνουν κάτι για να ανοίξουν οι αγορές. Αντιλαμβάνονται πως είναι προτιμότερο από το να έρθουν κάποια στιγμή η Ελλάδα ή η Ιρλανδία ή ίσως η Πορτογαλία και να ζητούν κι άλλα χρήματα ή ακόμη χειρότερα να χρεοκοπήσουν. Από την άλλη, είναι εξαιρετικά δύσκολο να πείσουν την κοινή γνώμη τους για την αναγκαιότητα μιας αποτελεσματικής απάντησης στο πρόβλημα» λέει κοινοτική πηγή στις Βρυξέλλες.

Η επιμήκυνση θα διευκολύνει την εξυπηρέτηση του χρέους, κυρίως τη διετία 2014-2015, όταν θα πρέπει να αναχρηματοδοτηθεί από τις αγορές σχεδόν το 50% του ελληνικού δημοσίου χρέους. Συγκεκριμένα, οι ανάγκες αναχρηματοδότησης από τα 81 δισ. ευρώ θα υποχωρήσουν στα 32 δισ. το 2014 και από τα 73 δισ. στα 38 δισ. ευρώ το 2015.

Ωστόσο, η επιμήκυνση δεν φαίνεται να είναι από μόνη της αρκετή για να καθυστερήσει τις αγορές. «Εκεί εν πολλοίς προεξοφλήθηκε. Εάν μάλιστα υποχρεωθεί και η Πορτογαλία να προσφύγει στον μηχανισμό, τότε η οποία θετική επίπτωση θα εξανεμισθεί γρήγορα», λέει ο ίδιος κοινοτικός παράγοντας.

Ταυτόχρονα, όμως, θα αυξηθεί και η πιθανότητα νέων υποβαθμίσεων από τους οικους αξιολογητές, αυξάνοντας το πρόβλημα ρευστότητας για τις τράπεζες, καθώς χρέογραφο που δίνονται ως ενέχυρο για δανεισμό από την ΕΚΤ δεν θα είναι επιλέξιμα. Σύμφωνα με τραπεζικά στελέχη, οι επιπτώσεις είναι διαχειρίσιμες εάν η υποβάθμιση από τη Moody's και την S&P είναι μιας ή δύο βαθμίδων. Εάν είναι μεγαλύτερη, οι τράπεζες θα υποχρεωθούν να προσφύγουν στις εγγυήσεις του Δημοσίου, που σημαίνει ότι θα πρέπει να παρουσιάσουν σχέδιο απεξάρτησης από τη ρευστότητα της ΕΚΤ, δηλαδή σχέδιο μείωσης των δανείων τους, συρρικνώσεις του μεγέθους τους, πώληση θυγατρικών στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι υποχρεώσεις της κυβέρνησης

1 Να εφαρμοστεί κατά γράμμα το Μνημόνιο, όπως είναι η πιεστική πλέον απαίτηση των Βρυξελλών και κυρίως της Γερμανίας. Το μήνυμα έστειλε η κ. Αγκελα Μέρκελ στη συνάντηση με τον Έλληνα πρωθυπουργό την Τρίτη.

2 Ο κ. Γιώργος Παπακωνσταντίνου, ενδεχομένως, θα πρέπει να κάνει πιο αποφασιστικές κινήσεις, εάν η Ευρωζώνη συμφωνήσει σε ένα μη ικανοποιητικό για τις αγορές πακέτο μέτρων.

3 Ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος κ. Γιώργος Προβόπουλος στην έκθεσή του για τη Νομισματική Πολιτική συστήνει στην κυβέρνηση να υιοθετήσει πιο φιλόδοξους στόχους από αυτούς που προβλέπει το Μνημόνιο.

4 Με βάση το χρονοδιάγραμμα του επικαιροποιημένου Μνημονίου, έως το τέλος Μαρτίου, η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να αποφασίσει και να παρουσιάσει επιπλέον μέτρα 1,8 δισ. ευρώ.

5 Δεδομένου ότι οι εύκολες λύσεις έχουν εξαντληθεί, θεωρείται πλέον πολύ πιθανό να πέσει και πάλι στο τραπέζι η πρόταση για απολύσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, αν η πίεση της τρέκας αυξηθεί και η απόφαση που θα πάρουν οι ηγέτες της Ευρωζώνης δεν ικανοποιήσει τις αγορές.

6 Οι πιθανότητες να πάρει η χώρα μας, σε αυτή τη φάση, κάτι περισσότερο από την επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής των 110 δισ. ευρώ είναι περιορισμένες. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται και θα κορυφωθούν αυτή την εβδομάδα.

«Ναι» του ΔΝΤ στην επαναγορά του χρέους

Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου θα εγκρίνει την εκταμίευση της τέταρτης δόσης ύψους 15 δισ. ευρώ προς την Ελλάδα σε ειδική συνεδρίαση που θα συγκληθεί στις 14 Μαρτίου. Ταυτόχρονα, στο Ταμείο έχουν ουσιαστικά αποφασίσει την επιμήκυνση του δανείου προς την Ελλάδα και περιμένουν να πράξει το ίδιο και η Ε.Ε., ενώ σε αντίθεση με τη Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν βλέπουν αρνητικά την επαναγορά χρέους στις σημερινές χαμηλότερες τιμές, που θα δώσει «μια ανάσα» στην Ελλάδα τη στιγμή που το χρέος διογκώνεται με αλματώδεις ρυθμούς.

Στη συνεδρίαση του Δ.Σ., σε δύο εβδομάδες, θα εξετασθεί λεπτομερώς η πορεία του προγράμματος σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας. Ο κ. Πόουλ Τόμσον θα ενημερώσει τον γενικό διευθυντή, Ντομινίκ Στρος-Καν, και τα άλλα μέλη του Δ.Σ. για τη μέχρι τώρα πρόοδο αλλά και τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Στο ΔΝΤ έχει ωριμάσει η ιδέα της αποπληρωμής του δανείου προς την

Ελλάδα από 4,5 σε 10 χρόνια, αλλά για να προχωρήσει η σχετική απόφαση θα πρέπει να υιοθετηθεί και από την Ε.Ε., κάτι που όμως δεν αναμένεται να συμβεί πριν από την κρίσιμη σύνοδο κορυφής της 25ης Μαρτίου. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι στη διαδικασία της επιμήκυνσης δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν οι τέσσερις πρώτες δόσεις που θα έχουν ήδη εκταμιευθεί από το

Το Ταμείο έχει αποφασίσει και την επιμήκυνση του δανείου και περιμένει να πράξει το ίδιο και η Ε.Ε.

Ταμείο έως τότε, αλλά μόνο το υπόλοιπο ποσό. «Η ηγεσία του Ταμείου είναι έτοιμη να εισπληρώσει στο Δ.Σ. τη μετατροπή του (βραχυπρόθεσμου) Stand By Arrangement σε (μεσοπρόθεσμο) Extended Fund Facility ευθύς μόλις οι Ευρωπαίοι εταίροι μας επίσης επεκτείνουν την αποπληρωμή των δικών τους δανείων», τόνισε στην «Κ» αρμόδιος αξιωματούχος και συμπλήρωσε: «Με δεδομένο πως απαιτείται χρόνος για να αρχίσει να υλοποιείται

μια τέτοια επιμήκυνση, εμείς θα προχωρήσουμε στην εκταμίευση της επόμενης δόσης από το ΔΝΤ στο πλαίσιο του SBA».

Παρά ταύτα, έγκυροι κύκλοι του ΔΝΤ τόνιζαν στην «Κ» ότι ήδη κυοφορείται η σκέψη της παροχής στην Ελλάδα ενός άλλου κυλιόμενου (rollover) δανείου, πιθανώς τον Μάιο, με το οποίο ουσιαστικά θα χρηματοδοτηθεί η επιμήκυνση της αποπληρωμής των 15 δισ. ευρώ, δηλαδή του ποσού που αντιστοιχεί στις τέσσερις δόσεις που θα έχουν δοθεί μέχρι τότε από το ταμείο.

Σε ό,τι αφορά την επαναγορά του χρέους, με την οποία η Γερμανία εμφανίζεται κάθετα αντίθετη και πρόκειται μάλιστα να υιοθετήσει σχετική νομοθετική ρύθμιση, η άποψη του ΔΝΤ είναι διαφορετική. Άλλωστε, πρόκειται για τεχνική που ενθάρρυνε το ταμείο στο παρελθόν έχοντας παρόμοια σε χώρες δάνεια για να επαναγοράσουν το χρέος τους. Στέλεχος του ΔΝΤ τόνισε ευθέως ότι η επαναγορά χρέους μπορεί να αποτελέσει «κρήσιμο εργαλείο» στην προσπάθεια μείωσης του συνολικού ποσού που κρωσάει η Ελλάδα, αλλά επισήμανε ότι το κύριο πρόβλημα που ανακύπτει είναι «η επιλογή των πηγών χρηματοδότησης της επανα-

Αλλαγές θα ζητήσει και η Πορτογαλία

Μετά τη συνάντησή της με τον Έλληνα πρωθυπουργό, η κ. Αγκελα Μέρκελ ετοιμάζεται να υποδείξει την Τετάρτη στο Βερολίνο τον Πορτογάλο πρωθυπουργό Ζοζέ Σόκρατες. Όπως έγινε γνωστό την Παρασκευή από το γραφείο του, ο κ. Σόκρατες θα συζητήσει με τη Γερμανίδα καγκελάρια τις αλλαγές που μπορεί να γίνουν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, «ώστε να βοηθήσει πιο αποτελεσματικά τις χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες χρέους, όπως η Πορτογαλία». Η συνάντηση γίνεται ενώ ολοένα και περισσότεροι αναλυτές θεωρούν ότι η Πορτογαλία δεν θα αποφέρει την προσφυγή της στον μηχανισμό στήριξης του ΔΝΤ και της Ε.Ε. τους επόμενους μήνες ή και εβδομάδες, παρά τις διαβεβαιώσεις της κυβέρνησης της χώρας περί του αντιθέτου. Πρόσφατα, μάλιστα, ανακοίνωσε την επαναγορά ομολόγων, ώστε να περιορίσει τις πιέσεις των αγορών στο πορτογαλικό spread. Το επόμενο διάστημα λήγουν πολλές εκδόσεις ομολόγων της χώρας, δημιουργώντας αυξημένες ανάγκες αναχρηματοδότησης.

Η χώρα εκτιμάται ότι θα προσπαθήσει να καθυστερήσει ενδεχομένη προσφυγή της μέχρι τη σύνοδο κορυφής της 24ης και 25ης Μαρτίου, ποντράροντας σε μία συμφωνία που θα της εξασφαλίσει μεγαλύτερη ευελιξία στους όρους δανεισμού σε σχέση με την Ελλάδα και της Ιρλανδία. Όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία θέλει ο μόνιμος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας να αγοράσει ομόλογα χωρών, κάτι στο οποίο αντιδρά η Γερμανία. Ισως όμως η μεγαλύτερη έκπληξη για την κ. Μέρκελ έρχεται από την Ιρλανδία, όπου το κόμμα Φιν Γκέιλ ζητά εκτός από την αγορά ομολόγων χωρών, ο μηχανισμός να αγοράζει επίσης χρέος και μετοχές των προβληματικών τραπεζών της χώρας.

Οι γερμανικές εκλογές, τα ελληνικά αιτήματα και το πολιτικό κόστος

Της ΕΝΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Πριν από τις εκλογές στο γερμανικό κρατίδιο του Αμβούργου την περασμένη Κυριακή, το ομοσπονδιακό κέντρο πολιτικής διαπαιδαγώγησε φιλοξένησε στην ιστοσελίδα του το Wahl-omat, ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο ο χρήστης συμπλήρωνε με στόχο να διαπιστωθεί στο τέλος ποιο κόμμα είναι συγγενέστερο στις απόψεις του. Οι 38 ερωτήσεις αφορούσαν το λιμάνι του Αμβούργου, τη μετανάστευση, τα σχολεία, τον πολιτισμό. Καμία όμως δεν αφορούσε την Ευρώπη, το ενιαίο νόμισμα ή την Ελλάδα.

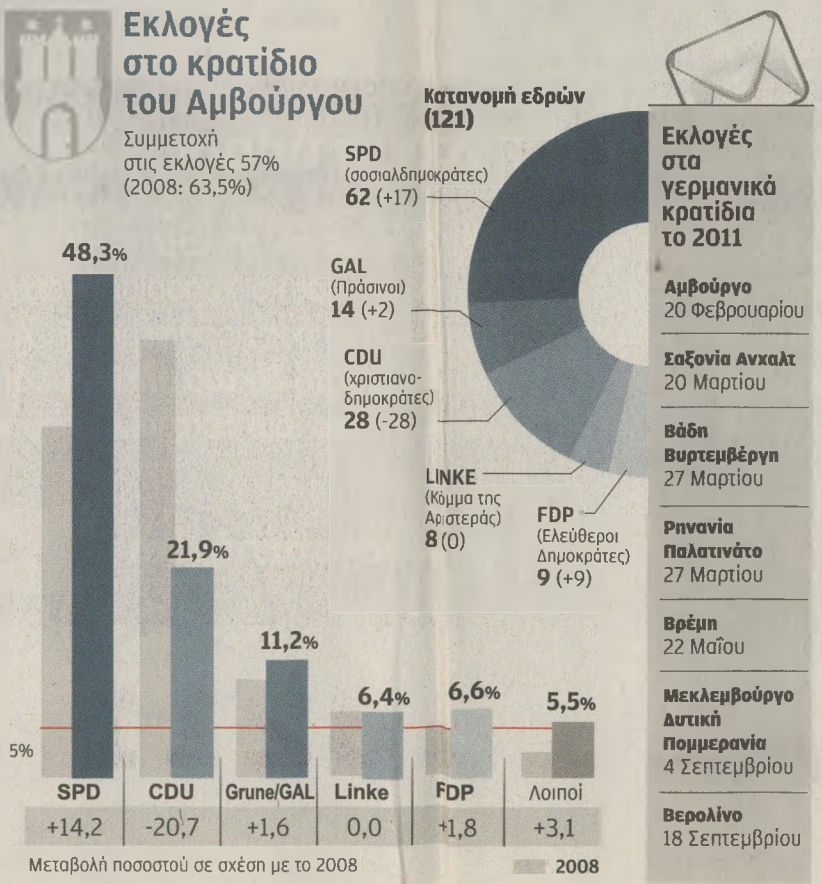
Τα κριτήρια στις φετινές εκλογές σε 7 γερμανικά κρατίδια είναι αμιγώς τοπικά, παρά την προσπάθεια του πρακτορείου Bloomberg να αποδώσει την πανωλεθρία των Χριστιανοδημοκρατών, του κόμματος της καγκελάριας Αγκελα Μέρκελ, στο Αμβούργο στην παροχή βοήθειας προς την Ελλάδα. Το ίδιο θα συμβεί όταν οι Γερμανοί ψηφοφόροι προσέλθουν στις κάλπες για τη σούπερ εκλογική Κυριακή, στις 27 Μαρτίου, οπότε διεξάγονται τοπικές εκλογές στη Βόδη Βυτεμβέργη και τη Ρηνανία Παλατινάτο.

Η σιδηροδρομική γραμμή Στουτγκάρδη 21 στο πρώτο κρατίδιο και η

Ευάλωτη σε πιέσεις η κ. Μέρκελ, ενώ επανεμφανίζονται τα ανθελληνικά δημοσιεύματα στον γερμανικό Τύπο.

κρεμαστή γέφυρα πάνω από το Μοζέλα στο δεύτερο είναι τα βασικά θέματα που θα καθορίσουν τη λαϊκή ετυμηγορία. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις η ανησυχία για τις επιπτώσεις των γιγάντιων έργων υποδομής στο περιβάλλον ευνοεί τους Πράσινους και τα αριστερά κόμματα.

Ωστόσο, σε καμία από τις δύο αναμετρήσεις η ήττα της Μέρκελ δεν είναι δεδομένη, στη δε Σαξονία Ανχαλτ, το πρώην ανατολικογερμανικό κρατίδιο που ψηφίζει στις 20 Μαρτίου, οι Χριστιανοδημοκράτες αναδεικνύονται πρώτη δύναμη και συγκεντρώνουν ένα αξιοπρεπές 32%. Αυτή η αμφιθυμία του εκλογικού σώματος απέναντι στο κυβερνών κόμμα καθιστά την καγκελάρια ευάλωτη σε πιέσεις και αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα για τα ελληνικά συμφέροντα εν όψει της κρίσιμης

συνόδου κορυφής. Χριστιανοδημοκράτες βουλευτές συντάξαν αυτήν την εβδομάδα σχέδιο ψηφισμάτων, που θα κατατεθεί στο Μπούντεσταγκ, στο οποίο θα αναφέρεται πως απαγορεύεται ρητά η επαναγορά ομολόγων προβληματικών χωρών από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης (ESM). Αν και δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα, το κείμενο αποτελεί ένα ακόμη εργαλείο πιέσεως προς τη Μέρκελ να μην προχωρήσει σε ευνοϊκές για την Ελλάδα ρυθμίσεις και δη εν μέσω προεκλογικών περιόδου στη Γερμανία. Κατά την επίσκεψη του Γιώργου Παπανδρέου στο Βερολίνο και τη συνάντησή του με την Αγκελα Μέρκελ επιβεβαιώθηκε η απροθυμία της Γερμανίας να συναινέσει σε πρόσθετες παραχωρήσεις, πλην της δεδωμένης επιμήκυνσης αποπληρωμής του ελληνικού χρέους.

Ταυτόχρονα η εφημερίδα Bild, που είχε πρωτοστατήσει πέρυσι στην εκστρατεία λάσπης κατά της Ελλάδας, επανέρχεται στο ίδιο ύψος τις τελευταίες εβδομάδες. Χαρακτηριστική ήταν η πρώτη ερώτηση προς τον Έλληνα πρωθυπουργό, από τον οποίο πήρε συνέντευξη: «Βάζουμε στοίχημα τον μισό σας ότι δεν θα καταφέρατε να αποπληρώσετε το χρέος σας;». Στη συνέντευξη διατυπώθηκε και ερώτηση σχε-

τικά με την πώληση των ελληνικών νησιών, παρόλο που είναι γνωστό στον εκδοτικό οίκο Axel Springer η ενόχληση που προκαλεί στο κοινό αίσθημα στην Ελλάδα η σχετική πρόταση.

Πέρα όμως από τα ανθελληνικά δημοσιεύματα στα ταμπλόιτ και τη ρητορική του Βερολίνου, που προσοφείται κυρίως για εσωτερική κατανάλωση, διευρύνεται σε κύκλους εμπειρογνομώνων στη Γερμανία η αίσθηση ότι η ελληνική κυβέρνηση καταβάλλει μεν φιλότιμες προσπάθειες για μεταρρυθμίσεις, οι οποίες όμως είναι δύσκολο να εφαρμοστούν. «Πάλι γενικά απεργία» στην Ελλάδα σχολίαζαν τα ρεπορτάζ του γερμανικού Τύπου για τις κινητοποιήσεις της περασμένης Τετάρτης. Επιπλέον αναφέρονται όλο και συχνότερα τα σενάρια για χρεοκοπία και επιστροφή στη δραχμή μετά το 2013. Κατά τον Χανς Βέρνερ Ζιν, οικονομολόγο του Ινστιτούτου Ιφο με έδρα το Μόναχο, δύο είναι οι διεξοδικό από την πρόταση κρίση: μία εσωτερική ή μία εξωτερική υποτίμηση. Είτε, δηλαδή, θα πρέπει να μειωθούν δραματικά οι μισθοί και το κόστος εργασίας, είτε θα πρέπει να αποφασιστεί η έξοδος από την Ευρωζώνη, για να αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας.